

- М.Гоголя, 2017. – 115 с. – Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/25096/1/Еволюц_хордових.pdf
5. Лепідозавроподібні#Класифікація. – Режим доступу до сайту: <https://www.wikiwand.com/uk/>
 6. Марков О. Політ птерозаврів у ході еволюції неухильно вдосконалювався. – Режим доступу: <http://zoomus.lviv.ua/news/idn/568/>.
 7. Матвеев Б.С. (ред.) Курс зоології. В 2 томах. Том 2. Зоология позвоночных. 7-е изд. / Б.С. Матвеев – М.: Высшая школа, 1966. – 493 с. – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/1823524/>
 8. Наумов Н.П., Карташев Н.Н. Зоология позвоночных. Часть 2. Учебник для биологических специальностей / Н.П. Наумов, Н.Н. Карташев – М.: Высшая школа, 1979. – 272 с. – Режим доступу: <http://padaread.com/?book=9184>
 9. Парафілія. – Режим доступу до сайту: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
 10. Плазуни. – Режим доступу до сайту: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Плазуни>.
 11. Плазуни#Таксономія. – Режим доступу до сайту: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
 12. Плазуни#Філогенія. – Режим доступу до сайту: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
 13. Самарський, С. Л. Зоологія хребетних : навч. посіб. для студ. природ.фак.пед.ін-тів / С. Л. Самарський. – К.: Вища школа, 1976. – 456 с. – Режим доступу: http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/DocDescription?doc_id=92343
 14. Bradley Livezey, Zusi Richard. Higher-order phylogeny of modern birds (Theropoda, Aves: Neornithes) based on comparative anatomy. II. Analysis and discussion / Livezey Bradley, Richard Zusi // Zoological journal of the Linnean Society. – 2007. – vol. 149,1. – Pp. 1-95. doi:10.1111/j.1096-3642.2006.00293.x
 15. Maisch Michael. Phylogeny, systematics, and origin of the Ichthyosauria-the state of the art / Michael Maisch // Palaeodiversity. – 2010. – 3. – Pp. 151–214. – Режим доступу: http://www.palaeodiversity.org/pdf/03/Palaeodiversity_Bd3_Maisch.pdf

УДК 593:121

АМЕБИ ГРУПИ DISCOSEA CAVALIER-SMITH ET AL., 2004 З ЕПІЛІТНИХ Й ЕПІФІТНИХ МОХІВ І ЛИШАЙНИКІВ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Л.В. Бондарчук¹, М.К. Пацюк²

^{1,2} Житомирський державний університет імені Івана Франка,
вул. Вел. Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

Голі амеби поширені в ґрунтах, прісних та морських водоймах, епіфітних й епілітних біотопах. Цілеспрямовані дослідження цих протистів у водоймах і ґрунтах України проводились впродовж 2009–2020 рр. В результаті досліджень

ідентифіковано 45 прісноводних [1–4, 6–12] та 23 ґрунтових видів амеб [13, 14]. У 2019–2020 рр. нами вперше проведене дослідження видового складу амеб з епіфітних й епілітних біотопів Житомирської області. Всього відібрано та проаналізовано 180 разових проб.

За сучасною системою Еукаріот [5] ці твариноподібні організми належать до молекулярних груп *Tubulinea* Smirnov et al., 2005, *Discosea* Cavalier-Smith et al., 2004, *Variosea* Cavalier-Smith et al., 2004; гетеролобозні амеби належать до класу *Heterolobosea* Page & Blanton, 1985 з групи *Discoba* Simpson in Hampl et al., 2009.

У ході наших досліджень з групи *Discosea* з епіфітних й епілітних мохів та лишайників Житомирської області нами ідентифіковано 12 таксонів голих амеб: *Korotnevella* sp., *Vexillifera* sp., *Vannella* sp., *Ripella platypodia* Smirnov, Nassonova, Chao et Cavalier-Smith, 2007, *Ripella* sp., *Cochliopodium* sp. (1), *Mayorella cantabrigiensis* Page, 1983, *Mayorella* sp., *Thecamoeba striata* Penard, 1890, *Thecamoeba* sp., *Stenamoeba stenopodia* (Page, 1969) Smirnov et al., 2007, *Acanthamoeba* sp. (1).

За частотою трапляння з епілітних біотопів найбільш поширеними виявились види *Thecamoeba* sp. (80 %), *Mayorella* sp. (78 %), найменш поширеними – *M. cantabrigiensis* (10 %), *Cochliopodium* sp. (1) (11,3%), *S. stenopodia* (12 %), *R. platypodia* (20 %), *T. striata* (26 %), середнє положення за частотою трапляння займають види *Acanthamoeba* sp. (1) (38 %), *Vexillifera* sp. (44 %).

З епіфітних біотопів за частотою трапляння найбільш поширеними виявились амеби *Cochliopodium* sp. (1) (76 %), *Acanthamoeba* sp. (1) (76 %), *S. stenopodia* (66 %), *Vexillifera* sp. (52 %), найменш поширеними – *T. striata* (22 %), *R. platypodia* (20 %), *Mayorella* sp. (21 %). Середнє положення за частотою трапляння займають види *Korotnevella* sp. (44 %), *Ripella* sp. (44 %), *M. cantabrigiensis* (44 %).

Знайдені нами види належать до таких морфотипів: дактилоподіального (*Korotnevella* sp., *Vexillifera* sp.), віялоподібного (*Vannella* sp., *R. platypodia*, *Ripella* sp.), лінзоподібного (*Cochliopodium* sp. (1)), майорельного (*M. cantabrigiensis*, *Mayorella* sp.), стріатного (*T. striata*, *Thecamoeba* sp.), язикоподібного (*S. stenopodia*), акантоподіального (*Acanthamoeba* sp. (1)).

Всі виявлені нами види можна вважати еврибіонтами: зустрічаються як у мохах і лишайниках, так і в ґрунтах та водоймах.

Література

1. Пацюк М. К. Голі амеби Шацьких озер / М. К. Пацюк // Природа Західного Полісся та прилеглих територій: зб.наук.пр./за заг. ред. Ф. В. Зузука. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – №11. – С.239–243.
2. Пацюк М. К. Голі амеби фауни Київського Полісся / М. К. Пацюк // Наукові записки Тернопільського Національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія. – 2014. – № 2 (59). – с. 49–52.
3. Пацюк М. К. Голі амеби фауни Рівненської області / М. К. Пацюк // Природа Західного Полісся та прилеглих територій: зб.наук.пр. / за заг. ред. Ф. В.

Зузука. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2015. – №12. – С.154–157.

4. Пацюк М. К. Нові знахідки голих амєб у водоймах Сумської області / М. К. Пацюк, В. Ю. Верніцький // Біологічні дослідження – 2017: Збірник наукових праць. – Житомир: ПП «Рута», 2017. – С. 95.

5. Adl S. M. Revisions to the Classification, Nomenclature, and Diversity of Eukaryotes / S. M. Adl, D. Bass, C. E. Lane [et al.] // Journal of Eukaryotic Microbiology. – Vol. 66. – 2019. – P. 4–119.

6. Patsyuk M. K. New Gymnamoebae species (Gymnamoebia) in the fauna of Ukraine / M. K. Patsyuk // Vestnik zoologii. – 2012. – 46 (2). – P. 105–111.

7. Patsyuk M. K. Biotopic distribution of naked amoebes (Protista) in Ukrainian Polissya area / M. K. Patsyuk, I. V. Dovgal // Vestnik zoologii. – 2012. – 46 (4). – P. 355–360.

8. Patsyuk M. K. Tolerance of Naked Amoebas (Protista) to the Abiotic Factors / M. K. Patsyuk // Nature Montenegrina. – Podgorica, 12 (2), 2013. – P. 319–323.

9. Patsyuk M. K. Morphotypes in Naked Amoebas (Protista): Distribution in Water Bodies of Zhytomyr and Volyn Polissia (Ukraine) and Possible Ecological Significance / M. K. Patsyuk // Vestnik zoologii. – 2014. – 48 (6). – P. 547–552.

10. Patsyuk M. K. Species of naked amoeba (Protista) new for the fauna of Ukraine / M. K. Patsyuk // Vestnik zoologii. – Vol. 49 (2). – 2015. – P.451–456.

11. Patsyuk M. K. Naked Amoebae of Ukrainian Polissya Fauna / M. K. Patsyuk // Protistology. – Vol. 10 (2). – 2016. – P. 58.

12. Patsyuk M. K. Seasonal changes in the species composition of naked amoebas (Amoebina) of the Teterev river (the Town of Zhitomir) / M. K. Patsyuk // Hydrobiological Journal. – Vol. 52 (4). – 2016. – P. 55–62.

13. Patsyuk M. Changed species composition of naked amoebae in soils of forest-and-steppe zone of Ukraine / M. Patsyuk // Acta Biologica. – Vol. 26. – 2019. – P. 57–64.

14. Patsyuk M. Diversity of Naked Amoebae in Soils of Forest Areas of Zhytomyr Region (Ukraine) / M. Patsyuk // Zootaxa. – Vol. 4743 (2). – 2020. – P. 257–265.

УДК 57:598.244.1(477.42)

БІОЛОГІЯ ЧАПЛІ СІРОЇ (*ARDEA CINEREA*) НА ЖИТОМИРЩИНІ

Ю.О. Васи́лівська¹, Р.К. Романюк²

^{1, 2} Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

Сіра чапля (*Ardea cinerea* Linnaeus, 1758) – одна з найвідоміших наших водоплавних птахів. В Україні спорадично розмножується по всій території, крім Карпат та більшої частини Криму. Зимує на Закарпатських рівнинах, у Дунайському регіоні та на півдні Криму. Сірі чаплі живуть у різних типах очеретяних водотоків, у лісах на річкових рівнинах або біля водойми. Сіра чапля